

DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.53875>

Makale türü: Araştırma makalesi		Article type: Research article
Geliş tarihi	17.10.2021	Submitted date
Kabul tarihi	08.02.2022	Accepted date
Elektronik yayın tarihi	28.02.2022	Online publishing date

Atf Bilgisi / Reference Information

Zelyurt, H. & Sucu, A. (2022). Eğitim Fakültelerinde Uygulanan 2018 Lisans Programlarının Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. *Journal of History School*, 56, 836-872.

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE UYGULANAN 2018 LİSANS PROGRAMLARININ ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNE DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Hikmet ZELYURT² & Ayfer SUCU³

Öz

Bu çalışmada, eğitim fakültelerinde uygulanan 2018 lisans programlarının öğretim elemanları tarafından değerlendirme düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Karma yöntemin kullanıldığı bu çalışmada çalışma grubunu İnönü Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Dicle Üniversitesi ve Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Matematik Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği programlarında görev yapan 63 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Öğretim elemanlarının görüşleri için 21 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Ayrıca beş adet açık uçlu yarı yapılandırılmış soru ile görüşleri alınmıştır. Anket soruları 5'li likert tipine göre hazırlanmış olarak derecelendirilmiştir. Anket sorularına verilen cevapların frekans ve % değerleri bulunmuş; açık uçlu sorularda ise içerik analizi yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırma sonucunda öğretim elemanlarının 2018 lisans programında yer alan derslerin dönemlerinin değiştirilmemesinin ve meslek bilgisi ve genel kültür derslerinin ulusal kredileri birleştirilerek fakülteler arasında standartlık sağlamanın programın olumlu yönlerinden olduğu görülmüştür. Programda özellikle uygulama ders saatlerinin ve alan eğitimi derslerinin yetersiz ve programın teori ağırlıklı olması yönünde eleştirilerde bulunduğu da görülmüştür. Öğretim elemanları bazı derslerin meslek bilgisi ve alan

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %60, 2. yazar: %40.

² Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, hikmet.zelyurt@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5243-6496

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı, ayfersucu.4402@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3263-8669

eğitimi kategorisine alınması gerektiği görüşündedir. Ayrıca ğretim elemanlarının 2018 lisans programının uygulamada kalması yönünde görüşü belirttikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Lisans, 2018 Programı, ğretim Elemanı, Program Değerlendirme

Evaluation of 2018 Undergraduate Programs Implemented in Education Faculties Based on The Opinions of The Faculty Staff

Abstract

In this research, it is aimed to examine the 2018 undergraduate programs implemented in education faculties based on the views of the instructors. In this research in which mixed method was used, the study group consists of 63 instructors working in Inonu University, Adıyaman University, Dicle University and Fırat University Education Faculty Classroom Teaching, Science Teaching, Mathematics Teaching and Turkish Language Teaching programs. A questionnaire consisting of 21 questions was used for the opinions of the lecturers. In addition, their opinions were taken through five open-ended semi-structured questions. Questionnaire items were prepared with 5-point Likert scale. The frequency and percentage values of the answers given to the survey questions were found; content analysis approach was adopted in open-ended questions. As a result of the research, the faculty members are of the opinion that the periods of the courses in the 2018 undergraduate program are different from those of the previous program and that the standardization of national credits of pedagogical and general culture courses and the harmonization between faculties in the country are among the positive aspects of the program. It has also been observed that criticism has been made in the program, especially that the practical course hours and subject matter courses are insufficient and the program is theory-based. Instructors are of the opinion that some courses should be included in the category of pedagogical knowledge and subject matter education. In addition, it was observed that the instructors expressed their views that the 2018 undergraduate program should remain in practice.

Keywords: Undergraduate, 2018 Program, Instructor, Program Evaluation

GİRİŞ

21. yüzyılda bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler tüm dünyada eğitim, siyaset, ekonomi, insan ilişkileri gibi temel alanların hızlı ve köklü bir şekilde değişmesine yol açmıştır. Bu durum karşısında bütün toplumlar bilgi çağının sürekli değişen ve yenilenen şartlarına uyum sağlanması gerektiği kanaatine varmıştır (MEB, 2017). Bilgi ağı olarak ifade edilen günümüz çağında küreselleşme ile bilgiye ulaşmak artık daha kolay hale gelmiştir (Yurdakal, 2018).

Günümüzde yaşanan bu değişim ve ilerlemeler toplumların çağa ayak uydurması adına öğrenci profilinde değişikliğe gitmesini de beraberinde getirmiştir (Özmen, 2019). Değişen öğrenci profili ile toplumlar 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamıştır. Çok sık duyduğumuz 21. yüzyıl becerileri terimi artık eğitimcilerin tartıştıkları en önemli konulardan biri haline gelmiştir. Bu beceriler; eleştirel düşünme, problem çözme, etkili iletişim, iş birliği ve sanal etkileşim ve yaratıcılıktır (Küçüköğlü, 2020).

Bu becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesi ancak eğitim ve öğretim ile mümkün olmaktadır. Değişen nitelikli birey profili beraberinde eğitim bilimleri alanında da önemli değişimler ve güncellemeler yapılmasını gerektirmiştir. Bu değişimlerle öğretmenin ve ondan beklenen görevlerin yeniden tanımlanması gerekmektedir (Kilimci, 2011).

İnsanı biçimlendirmek ve şekillendirmekle görevli öğretmen bu yönüyle bir mimara bir sanatçıya benzemektedir (Şişman, 2019). Bundan dolayı öğretmenlerin geleceğin toplumu olarak görülen çocukların eğitiminde önemli bir role sahip olduğu ve geleceğin toplumunu şekillendirmede en ön safhada yer aldığı belirtilmiştir. Öğretmenlik mesleğine atfedilen bu önemli görev öğretmenlerin; bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilme, sorumluluklarının farkında olma ve bu sorumlulukları yerine getirebilme, kendini sürekli geliştirebilme ve yeniliklere uyum sağlayabilme, çocuklar ve toplum için olumlu model olabilme vb. niteliklerle donanmış olmasını gerekli kılmaktadır (Taş, Akar ve Kiroğlu, 2017). Kaliteli bir eğitim ancak nitelikli öğretmenler aracılığıyla gerçekleşeceği için bütün toplumlar daha nitelikli öğretmen yetiştirme konusunda sürekli bir arayış ve çaba içerisindeyler (Sever, Tarım, Ültay ve Çilingir, 2018). Öğretmenlerin bilgi toplumu olma yolunda üzerlerine düşen görevleri yerine getirebilmeleri ve bu görevleri yapabilecek nitelikte yetiştirilmeleri ise hizmet öncesinde almış oldukları eğitimin kalitesine bağlıdır (Akpınar ve Kazu, 2018).

Öğretmenin belirtilen niteliklere sahip olmasında hizmet öncesi almış olduğu eğitimin payı büyüktür. Hizmet öncesi eğitimde öğretmen adayı, öğretim elemanı ve eğitim programları olmak üzere üç temel öge yer almaktadır. Eğitimin amaçlarının en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi, bu üç ögenin birbirleri ile uyumuna bağlıdır. Eğitim sürecinin içeriği, düzeni, vb. birçok ögesi önemli ölçüde eğitim programına göre şekillendiği için eğitimin niteliği de büyük oranda eğitim programının niteliğine bağlıdır. Bundan dolayı eğitim programının ulusal ve uluslararası toplumsal, teknolojik, ekonomik vb. değişikliklere göre yenilenmesi ve hazırlanması zorunlu hale gelmektedir (Taş, Akar ve Kiroğlu, 2017).

Günümüzün değişen okul yapısı ve bireysel farklılıklar, öğretmenlerin öğretmenlik becerileri yanında rehberlik ve farklı kapasitelere sahip öğrencilerle birlikte çalışma becerilerine de sahip olmasını gerekli kılmaktadır. Özellikle ilkokul ve ortaokul düzeyinde görev yapacak olan öğretmenlerden öğrencileri kendi ilgi ve becerilerine göre yönlendirmeleri beklenmektedir. Eğitim fakültelerinde uygulanmakta olan ğretmen yetiştirme lisans programlarında yıllardan beri süregelen önemli sorunlar ve ğretmen yetiştirme konusundaki ađdaŐ geliŐmeler ve yönelimlerin ortaya çıkardığı temel ihtiyaçlar, bu programların yeniden geliŐtirilmesini zorunlu kılmaktadır (YK, 1998).

Programların güncellenmesinin bir baŐka nedeni ise değişik tarihlerde uygulanmak üzere, Mill Eğitim Bakanlığı tarafından, ilkokul ve ortaokul programlarında yapılan değişiklikler ve düzenlemelerle ilgilidir. Öğretmenlerin kaliteli bir eğitim sunabilmeleri için hizmet öncesi dönemde almış oldukları lisans programlarının MEB programları ile uyumluluk göstermesi gerekmektedir (YK, 2007). Bundan dolayı Yükseköğretim Kurulu ğretmen yetiştirme lisans programlarının aksayan yönlerini gidererek, geliŐtirmeye yönelik bir çalışmanın gerçekleŐtirilmesini uygun bulmuŐ ve bu çerçevede, eğitim fakülteleri yönetici ve ğretim elemanlarıyla konuyu paylaŐıp programları bütünüyle deđiŐtirmek yerine, programlarda gerekli güncellemeleri yapmak amacıyla çalışmalar baŐlatmıŐtır (YK, 2007).

Sonuç olarak bilim ve teknoloji alanında yaşanan geliŐmeler beraberinde toplumların ideal insan profilinin de deđiŐmesine yol açmıŐtır. Toplumların hedefledikleri 21 yy. becerilerine sahip ideal insan profilini yetiŐtirmek ise öğretmenlere atfedilmiŐ bir görevdir. Eğitim bilimleri ve ğretmen yetiştirme alanındaki çağcıl geliŐmeler yanında Türk eğitim sisteminde gerçekleŐtirilen yapısal değişiklikler, toplumsal ihtiyaç ve talepler dikkate alındığında eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinin bölüm ve anabilim dalı yönünden yeniden yapılandırılması ve ğretmen yetiştirme lisans programlarının yeniden güncellenmesi, bir gereklilik olarak görülmüştür (YK, 2018).

2018 Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Güncellenme GerekeŐi

Ülkemizde ađdaŐ eğitim anlayıŐını benimsemek amacı ile ğretmen yetiştirme rolü üstlenen eğitim fakültelerinin mevcut ders programlarında yeniliğe ihtiyaç duyulmuŐ ve Yükseköğretim Kurulu 2018-2019 eğitim-ğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanmak üzere eğitim fakültelerinde ğretmen yetiştirme alanının lisans ders programlarını ve içeriklerini deđiŐtirmiŐtir. Yükseköğretim Kurulu koordinasyonunda 2017 yılında ğretmen

yetiştirme lisans programlarının güncelleme çalışmalarına başlanmış ve her bir program ile ilgili oluşturulan komisyonlar, taslak çalışmalar ile birlikte ilgili paydaşların katılımıyla YÖK'te ve farklı illerde farklı üniversitelerde yapılan çalıştaylarda son şeklini alarak (YÖK, 2018) üniversitelerin eğitim fakültelerine gönderilmiş ve lisans birinci sınıflardan başlamak üzere uygulamaya koyulmuştur (Yurdakal, 2018).

2018 Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Geliştirme Süreci, Yapısı ve Getirdiği Yenilikler

Programlar, program geliştirme komisyonlarının oluşturulması, alan taraması süreci ve program güncelleme süreci olmak üzere üç bölümde gerçekleştirilmiştir. Kısaca yapısı ve getirdiği yenilikler:

1. Öğretmenlik lisans programlarında yer alan dersler, Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB), Alan Eğitimi (AE) ve Genel Kültür (GK) olmak üzere üç kategoriden oluşmaktadır.

2. Programlarda Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) dersleri %30-35; Genel Kültür (GK) dersleri %15-20 ve Alan Eğitimi (AE) dersleri de %45-50 oranında yer almaktadır.

3. Tüm öğretmen yetiştirme lisans programları arasında çekirdek öğretim programı oluşturulmuştur.

4. Özellikle temel eğitimle alakalı olan öğretmenlik programlarında alan bilgisiyle beraber alan eğitimine de ağırlık verilmiştir. Bu lisans programlarının hedef öğrenci kitlesi göz önüne alındığında öğretim programları daha çok temel beceri, tutum, değer kazandırma ve uyum sağlama üzerine yapılandırılmıştır (Çoban, 2018).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültelerinde uygulanan 2018 lisans programlarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu amaç kapsamında cevap aranan araştırma soruları şunlardır:

1- Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında yer alan Alan Eğitimi (AE), Meslek Bilgisi (MB) ve Genel Kültür (GK) derslerine yönelik görüşleri nelerdir?

2- Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında yer alan zorunlu ve seçmeli derslere yönelik görüşleri nelerdir?

3- Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında yer alan derslerin teori ve uygulamaya dengesine yönelik görüşleri nelerdir?

4- Öğretim elemanlarının 2018 lisans programının uygulamada kalmasına ve önceki programlara ilişkin görüşleri nelerdir?

5- Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında derslere uygulama saati eklenmesine yönelik görüşleri nelerdir?

6- Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında bazı derslerin çıkarılmasına/eklenmesine yönelik görüşleri nelerdir?

7- Öğretim elemanlarının görüşlerine göre 2018 lisans programının olumlu/olumsuz yönleri nelerdir?

8- Öğretim elemanlarının yeni bir lisans programı hazırlanmasına yönelik görüş ve nerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli eğitim fakültelerinde uygulamaya konulan 2018 lisans programlarının ğretim elemanlarının görüşlerinin değişik alt problemlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Bu doğrultuda araştırmada karma yöntem uygulanmıştır. Karma yöntem araştırmacının problemlerini anlayabilmek adına araştırmasında elde ettiği nicel ve nitel verileri birbirleriyle bütünleştirmenin avantajlarını kullanarak sonuçlar çıkardığı, sağlık, sosyal ve davranış bilimleri alanında kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2021). Ayrıca katılımcılara yarı yapılandırılmış olarak 4 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşmeler katılımcılara kendini ifade etme imknı, araştırmacı için ise analiz kolaylığı sağlamaktadır (Koca, Bulut ve Türkoğlu, 2021). Araştırmanın uygulanabilmesi için etik kurula başvurulmuş ve İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulundan 06.01.2021 tarih ve 2020/1-2 karar sayısı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın alışma grubu İnönü Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Dicle niversitesi ve Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf ğretmenliği, Fen Bilgisi ğretmenliği, İlköğretim Matematik ğretmenliği ve Türkçe ğretmenliği programlarında görev yapan ğretim elemanlarından oluşmaktadır.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzdelerle Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	22	34,9
Erkek	41	65,1
Toplam	63	100
Mesleki Kıdem	f	%
5 yıldan az	4	6,3
6-10 yıl	7	11,1
11-20 yıl	21	33,3
21 yıl ve üzeri	31	49,2
Toplam	63	100
Akademik Unvan	f	%
Profesör	18	28,6
Doçent	10	15,9
Dr. Öğr. Üyesi	22	34,9
Öğretim Görevlisi	4	6,3
Araştırma Görevlisi	9	14,3
Toplam	63	100
Görev Yapmakta Olduğu Üniversite	f	%
Adıyaman Üniversitesi	10	15,9
Dicle Üniversitesi	13	20,6
Fırat Üniversitesi	14	22,2
İnönü Üniversitesi	26	41,3
Toplam	63	100
Görev Yapmakta Olduğu Program/Ana Bilim Dalı	f	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	24	38,1
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	14	22,2
Sınıf Öğretmenliği	15	23,8
Türkçe Öğretmenliği	10	15,9
Toplam	63	100

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğretim elemanlarının cinsiyet, mesleki kıdem, akademik unvan, görev yapmakta oldukları üniversite ve görev yapmakta oldukları program/ana bilim dalı ile ilgili frekans ve yüzdelerle dağılımları verilmiştir.

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının En Son Mezun Olduğu Bölüm/Ana Bilim Dalı

Fen Bilgisi Öğretmenliği	f	%
Fizik	6	25,0
Kimya	5	20,8
Biyoloji	7	29,2
Fen Eğitimi	6	25,0
Toplam	24	100
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	f	%
Eğitim Programları ve Öğretimi	1	7,1
Matematik Eğitimi	13	92,9
Toplam	14	100
Sınıf Öğretmenliği	f	%
Coğrafya Eğitimi	1	6,7
Eğitim Programları ve Öğretimi	3	20,0
Sınıf Eğitimi	9	60,0
Biyoloji	1	6,7
Fen Eğitimi	1	6,7
Toplam	15	100
Türkçe Öğretmenliği	f	%
Türk Dili Edebiyatı	5	50,0
Türkçe Eğitimi	5	50,0
Toplam	10	100

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğretim elemanları en son mezun oldukları bölüm/ana bilim dalı fen bilgisi öğretmenliğinde %25’i fizik, %20,8’i kimya, %29,2’si biyoloji, %25’i fen eğitimi; ilköğretim matematik öğretmenliğinde %7,1’i eğitim programları ve öğretimi, %92,9’u matematik eğitimi; sınıf öğretmenliğinde %6,7’si coğrafya eğitimi, %20’si eğitim programları ve öğretimi, %60’ı sınıf eğitimi, %6,7’si biyoloji, %6,7’si fen eğitimi; Türkçe öğretmenliğinde %50’si Türk dili ve edebiyatı, %50’si Türkçe eğitimi şeklinde dağıldığı görölmektedir.

Tablo 3
Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Uzmanlık Alanı

Fen Bilgisi Öğretmenliği	f	%
Fizik	5	20,8
Kimya	4	16,7
Biyoloji	5	20,8
Fen Eğitimi	8	33,3
Yok	2	8,3
Toplam	24	100
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	f	%
Program Değerlendirme	1	7,1
Matematiksel Analiz	1	7,1
Uygulamalı Matematik	1	7,1
Geometri	3	21,4
Matematik Eğitimi	8	57,1
Toplam	14	100
Sınıf Öğretmenliği	f	%
Coğrafya Eğitimi	1	6,7
Eğitim Bilimleri	1	6,7
Hayat Bilgisi	1	6,7
Öğretim Yöntemleri	1	6,7
Eğitim Programları ve Öğretimi	2	13,3
Sınıf Eğitimi	7	46,7
Fen Eğitimi	2	13,3
Toplam	15	100
Türkçe Öğretmenliği	f	%
Türk Dili	2	20,0
Eski Türk Edebiyatı	1	10,0
Yeni Türk Edebiyatı	2	20,0
Yazma Becerisi	1	10,0
Dinleme Eğitimi	1	10,0
Dil Bilim Yazma Eğitimi	1	10,0
Türkçe Eğitimi	2	20,0
Toplam	10	100

Tablo 3'te araştırmaya katılan öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarının frekans ve yüzdelik dağılımlarına yer verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket formu ve yarı yapılandırılmış görüş alma formu kullanılmıştır. Anket formunda yer alan soruların belirlenmesinde sorularla ilgili ön hazırlık yapılmıştır. Öncelikle 2018 ğretmen yetiştirme lisans programları (YK 2007, 2018) kitabı taranarak yenilikleri kapsayan çok sayıda soru oluşturulmuştur. Hazırlanan bu sorularda birbirlerine olan benzerlikleri ve soruların anlaşılabilirlik düzeyleri dikkate alınarak elemeler yapılmıştır, kalan sorular İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ğretmenliği, Sınıf ğretmenliği, Fen Bilgisi ğretmenliği ve İlköğretim Matematik ğretmenliği programlarında görev yapan ğretim elemanları arasından seçilen birer ğretim elemanının incelemesine sunulmuştur. Eğitim Programları ve ğretim Anabilim dalından bir ğretim üyesinin soruları incelemesi sağlanmıştır. nce anket için 30 maddelik bir soru havuzu oluşturulmuştur daha sonra bu sorular araştırmaya konu olan bölümlerde görev yapan ğretim elemanları arasından tesadüfen seçilen 8 ğretim elemanına bir n uygulama yapılarak bazı sorular elenmiştir. Çalışmaya 21 soru ile son şekli verilmiştir. 5’li likert tipine göre hazırlanmış olan sorular “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “tamamen katılıyorum” olarak derecelendirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüş alma formu için ise başlangıçta 9 soru belirlenmiştir. Bu sorular ğretim elemanları tarafından incelenmiş ve 8 kişilik bir n uygulama grubuna uygulanarak soruların anlaşılabilirlik ve birbirlerine olan benzerlikleri dikkate alınarak 5 adet yarı yapılandırılmış soru ile son şekli verilmiştir. Yarı yapılandırılmış tarzda hazırlanan bu form Google anket formu üzerinden ğretim elemanlarına ulaştırılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler etik kurul izni alındıktan sonra Google formlar üzerinden online olarak toplanmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve frekans hesaplamalarında kullanılan paket programdan yararlanılmıştır. Formun sonunda yer alan açık uçlu sorular için de içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi açık uçlu soruların analizinde çok sık kullanılan bir yaklaşımdır. İçerik analizi çalışma grubundan elde edilen ham verilerin anlamlandırılarak kod ve kategorilere ayırarak somutlaştırılmasıdır (Yaman, Mermer ve Mutlugil, 2009). Bu araştırmada içerik analizinin kategorisel analiz türünden yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Öğretim elemanlarının eğitim fakültelerinde uygulanan 2018 lisans programlarını değerlendirmelerine yönelik bulgular alt problemler dikkate alınarak tablolar halinde yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında yer alan Alan Eğitimi (AE), Meslek Bilgisi (MB) ve Genel Kültür (GK) derslerine yönelik görüşleri nelerdir?” problemine ait veriler tablo 4, tablo 5 ve tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 4

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programında Yer Alan Alan Eğitimi (AE) Derslerine Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
AE (Alan Eğitimi) dersleri azaltılmalıdır.	39	61,9	17	27,0	1	1,6	4	6,3	2	3,2
AE (Alan Eğitimi) kategorisine yeni dersler eklenmelidir.	3	4,8	8	12,7	2	3,2	27	42,9	23	36,5
Bazı dersler AE (Alan Eğitimi) kategorisine alınmalıdır.	0	0	12	19,0	11	17,5	28	44,4	12	19,0
AE (Alan Eğitimi) derslerinin içeriği MEB programları ile uyumluluk göstermektedir.	3	4,8	15	23,8	14	22,2	26	41,3	5	7,9
Derslerin dönemlere göre dağılımı dengeli ve düzenlidir.	7	11,1	19	30,2	15	23,8	20	31,7	2	3,2

Tablo 4’teki değerlere bakıldığında araştırmaya katılan öğretim elemanlarının “AE (Alan Eğitimi) dersleri azaltılmalıdır.” görüşünü en fazla %61,9’u Hiç Katılmıyorum, en az %1,6’sı Kararsızım olarak yanıtlamıştır. “AE

(Alan Eğitimi) kategorisine yeni dersler eklenmelidir.” en fazla %42,9’u Katılıyorum, en az %3,2’si Kararsızım düzeyinde görüş belirtmişlerdir. “Bazı dersler AE (Alan Eğitimi) kategorisine alınmalıdır.” maddesi tabloda en fazla %44,4’ü Katılıyorum, %0’ı Hiç Katılmıyorum olarak yer almaktadır. “AE (Alan Eğitimi) derslerinin içeriği MEB programları ile uyumluluk göstermektedir.” ifadesini araştırmaya katılan öğretim elemanlarının en fazla %41,3’ü Katılıyorum, en az %4,8’i Hiç Katılmıyorum şeklinde yanıtladıkları tespit edilmiştir. “Derslerin dönemlere göre dağılımı dengeli ve düzenlidir.” maddesinde ise en fazla %31,7’si Katılıyorum, en az %3,2’si Tamamen Katılıyorum olarak görüş belirtmişlerdir.

Tablo 5

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programında Yer Alan Meslek Bilgisi (MB) Derslerine Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdelerle Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bazı dersler MB (Meslek Bilgisi) kategorisine alınmalıdır.	14	22,2	16	25,4	12	19,0	17	27,0	4	6,3
MB (Meslek Bilgisi) dersleri artırılarak içerikleri zenginleştirilmiştir.	10	15,9	15	23,8	14	22,2	18	28,6	6	9,5
MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) dersleri program ayrımı yapılmaksızın fakülte dersleri olarak açılması programa işlevsellik katmıştır.	10	15,9	7	11,1	13	20,6	24	38,1	9	14,3
MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) derslerinin ulusal kredileri birleştirilerek fakülteler arasında standartlık sağlanmıştır.	3	4,8	9	14,3	9	14,3	30	47,6	12	19,0

Dersler öğretmenlik mesleği yeterlik ve hedeflerini karşılayacak düzeydedir.	7	11,1	22	34,9	10	15,9	21	33,3	3	4,8
Dersler mesleki bilgi ve becerileri kazandırmayı önceleyerek oluşturulmuştur.	7	11,1	21	33,3	13	20,6	21	33,3	1	1,6

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretim elemanlarının “Bazı dersler MB (Meslek Bilgisi) kategorisine alınmalıdır.” en fazla %27,0’ı Katılıyorum, en az %6,3’ü Tamamen Katılıyorum olarak görüş belirtmektedir. “MB (Meslek Bilgisi) dersleri arttırılarak içerikleri zenginleştirilmiştir.” ifadesine en fazla %28,6’sı Katılıyorum, en az %9,5’i Tamamen Katılıyorum olarak yanıt verilmiştir. Öğretim elemanlarının “MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) dersleri program ayırımı yapılmaksızın fakülte dersleri olarak açılması programa işlevsellik katmıştır.” ifadesine en fazla %38,1’i Katılıyorum, en az %11,1’i Katılıyorum yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Öğretim elemanları “MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) derslerinin ulusal kredileri birleştirilerek fakülteler arasında standartlık sağlanmıştır.” maddesine en fazla %47,6’sı Katılıyorum, en az %4,8’i Hiç Katılmıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. “Dersler öğretmenlik mesleği yeterlik ve hedeflerini karşılayacak düzeydedir.” maddesi en fazla %34,9’u Katılıyorum, en az %4,8’i Tamamen Katılıyorum şeklinde cevaplanmıştır. Tablo 5’te yer alan “Dersler mesleki bilgi ve becerileri kazandırmayı önceleyerek oluşturulmuştur.” ifadesine en fazla %33,3’ü Katılmıyorum ve %33,3’ü Katılıyorum, en az %1,6’sı Tamamen Katılıyorum yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 6’daki değerlere bakıldığında araştırmaya katılan öğretim elemanlarının “Bazı dersler GK (Genel Kültür) kategorisine alınmalıdır.” maddesine en fazla %34,9’u Katılmıyorum, %0’ı Tamamen Katılıyorum yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. “GK (Genel Kültür) dersleri gündelik hayatla ilişkilendirilerek güncellenmiştir.” maddesinde en fazla %54’ü Katılıyorum, en az %4,8’i Tamamen Katılıyorum olarak yanıtlanmıştır. Tabloda öğretim elemanlarının “MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) dersleri program ayırımı yapılmaksızın fakülte dersleri olarak açılması programa işlevsellik katmıştır.” ifadesine en fazla %38,1’i Katılıyorum, en az %11,1’i Katılmıyorum görüşünde oldukları tespit edilmiştir. “MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) derslerinin ulusal kredileri birleştirilerek fakülteler arasında standartlık sağlanmıştır.” maddesine ise en fazla %47,6’sı Katılıyorum, en az %4,8’i Hiç Katılmıyorum olarak tabloda yer verilmiştir.

Tablo 6

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programında Yer Alan Genel Kültür (GK) Derslerine Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bazı dersler GK (Genel Kültür) kategorisine alınmalıdır.	12	19,0	22	34,9	15	23,8	14	22,2	0	0
GK (Genel Kültür) dersleri gündelik hayatla ilişkilendirilerek güncellenmiştir.	7	11,1	12	19,0	7	11,1	34	54,0	3	4,8
MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) dersleri program ayrımı yapılmaksızın fakülte dersleri olarak açılması programa işlevsellik katmıştır.	10	15,9	7	11,1	13	20,6	24	38,1	9	14,3
MB (Meslek Bilgisi) ve GK (Genel Kültür) derslerinin ulusal kredileri birleştirilerek fakülteler arasında standartlık sağlanmıştır.	3	4,8	9	14,3	9	14,3	30	47,6	12	19,0

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında yer alan zorunlu ve seçmeli derslere yönelik görüşleri nelerdir?” problemine ait veriler tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programında Yer Alan Zorunlu ve Seçmeli Derslere Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Zorunlu ders sayısı azaltılmalıdır.	19	30,2	26	41,3	10	15,9	7	11,1	1	1,6
Zorunlu ve seçmeli derslerin dönemlerinin değiştirilmemesi program açısından olumlu bir gelişmedir.	4	6,3	10	15,9	17	27,0	27	42,9	5	7,9
Seçmeli dersler 1. sınıftan itibaren olmalıdır.	9	14,3	29	46,0	4	6,3	16	25,4	5	7,9
Üniversitelerin rektörlükleri tarafından belirlenen seçmeli ders verme uygulaması kaldırılmalıdır.	7	11,1	16	25,4	12	19,0	18	28,6	10	15,9
Seçmeli dersler kategorisinde daha çok sosyal ve kültürel faaliyetlere yer verilmiştir.	4	6,3	18	28,6	14	22,2	25	39,7	2	3,2

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretim elemanlarının “Zorunlu ders sayısı azaltılmalıdır.” maddesine en fazla %41,3’ü Katılmıyorum, en az %1,6’sı Tamamen Katılıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. “Zorunlu ve seçmeli derslerin dönemlerinin değiştirilmemesi program açısından olumlu bir gelişmedir.” görüşüne verilen cevaplar tabloda en fazla %42,9’u Katılıyorum, en az %6,3’ü Hiç Katılmıyorum düzeyindedir. “Seçmeli dersler 1. sınıftan itibaren olmalıdır.” görüşü en fazla %46’sı Katılmıyorum, en az %6,3’ü Kararsızım olarak tabloda yer almıştır. Öğretim elemanlarının “Üniversitelerin rektörlükleri tarafından belirlenen seçmeli ders verme uygulaması kaldırılmalıdır.” maddesine ilişkin görüşleri en fazla %28,6’sı Katılıyorum, en az %11,1’i Hiç Katılmıyorum yönündedir. “Seçmeli dersler kategorisinde daha çok sosyal ve kültürel faaliyetlere yer verilmiştir.” maddesine ise en fazla %39,7’si Katılıyorum, en az %3,2’si Tamamen Katılıyorum şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında yer alan derslerin teori ve uygulama dengesine yönelik görüşleri nelerdir?” problemine ait veriler tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8
Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programında Yer Alan Teorik ve Uygulama Ders Saatlerine Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bazı derslerin teorik ders saatleri azaltılmalıdır.	11	17,5	22	34,9	9	14,3	17	27,0	4	6,3
Bazı derslere uygulama ders saatleri eklenmelidir.	1	1,6	4	6,3	2	3,2	25	39,7	31	49,2

Tablo 8’deki değerlere bakıldığında araştırmaya katılan öğretim elemanlarının “Bazı derslerin teorik ders saatleri azaltılmalıdır.” maddesine en fazla %34,9’u Katılmıyorum, en az %6,3’ü Tamamen Katılıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Tabloda “Bazı derslere uygulama ders saatleri eklenmelidir.” görüşü en fazla %49,2’si Tamamen Katılıyorum, en az %1,6’sı Hiç Katılmıyorum olarak yer almıştır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Öğretim elemanlarının 2018 lisans programının uygulamada kalmasına ve önceki programlara ilişkin görüşleri nelerdir?” problemine ait veriler tablo 9 ve tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 9

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programının Uygulamada Kalmasına Yönelik Görüşlerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2018 lisans programı uygulamadan kaldırılmalıdır.	7	11,1	17	27,0	10	15,9	16	25,4	13	20,6

Tablo 9’da yer alan değerlere bakıldığında araştırmaya katılan öğretim elemanlarının görüşleri “2018 lisans programı uygulamadan kaldırılmalıdır.” En fazla %27’si Katılmıyorum, en az %11,1’i Hiç Katılmıyorum olarak belirtilmektedir.

Tablo 10

Değişik Tarihlerde Uygulanan Öğretmen Yetiştirme Programlarının Öğretim Elemanlarınca Tercih Edilme Düzeylerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Değişik tarihlerde uygulamaya konulan öğretmen yetiştirme programları aşağıda yer almaktadır. İçerik ve uygulamalar açısından değerlendirildiğinde hangisinin uygulanmasını isterdiniz?	f	%
	1983-1984 Programı	1
1998 Lisans Programı	9	14,3
2007 Lisans Programı	18	28,6
2018 Lisans Programı	18	28,6
Önceki programlar hakkında bir bilgin yok	9	14,3
Hiçbiri	8	12,7

Tablo 10’daki değerlere bakıldığında araştırmaya katılan öğretim elemanları “Değişik tarihlerde uygulamaya konulan öğretmen yetiştirme programları aşağıda yer almaktadır. İçerik ve uygulamalar açısından değerlendirildiğinde hangisinin uygulanmasını isterdiniz?” maddesine %1,6’sı 1983-1984 Programı, %14,3’ü 1998 Lisans Programı, %28,6’sı 2007 Lisans Programı, %28,6’sı 2018 Lisans Programı, %14,3’ü Önceki programlar hakkında bir bilgin yok, %12,7’si Hiçbiri şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “ğretim elemanlarının 2018 lisans programında derslere uygulama saati eklenmesine yönelik görüşleri nelerdir?” problemine ait veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 11

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programında Derslere Uygulama Saati Eklenmesine Yönelik Görüşlerinin İçerik Analizi

Kategori	Kod	f	%
Alan Dersleri	Alan eğitimi	14	19,4
	Alan dersleri	11	15,3
	ğretim dersleri	4	5,6
	Drama	2	2,8
	Oyun ve fiziki etkinlikler	2	2,8
Fizik-Kimya-Biyoloji	Fizik-Kimya-Biyoloji	13	18,1
	Fizik	2	2,8
	Biyoloji	1	1,4
Laboratuvar	Laboratuvar	3	4,2
	Bilgisayar destekli derslere	1	1,4
Temel Dil Becerileri	Dil becerileri	1	1,4
	Okuma-yazma-konuşma-dinleme eğitimi	4	5,6
Meslek Bilgisi	ğretim ilke ve yöntemleri	1	1,4
	Meslek bilgisi dersleri	2	2,8
	Staj dersleri	3	4,2
	ğretim teknolojileri	3	4,2
Seçmeli Dersler	Seçmeli dersler	2	2,8
	Kültür ve dil	1	1,4
Eklenmemeli	Eklenmemeli	1	1,4
	Yok	1	1,4
Toplam		72	100

*Tabloda yer alan verilerin yüksek çıkmasının nedeni ğretim elemanlarının birden fazla görüş belirtmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 11 incelendiğinde ğretim elemanlarının %45,9'u alan derslerine ve %22,3' fizik, kimya ve biyoloji derslerine uygulama saati eklenmesi gerektiği görüşündedir. %5,6'sı laboratuvar derslerine, %7'si temel dil becerilerine yönelik derslere, %12,6'sı meslek bilgisi derslerine ve %4,2'si seçmeli derslere uygulama saati eklenmesi görüşünde iken %2,8'i ise herhangi bir derse uygulama saati

eklenmemesi görüşündedir. Öğretim elemanlarının konu ile ilgili görüşlerinden örnekler aşağıda yer almaktadır:

ÖE 3: *Temel dil becerilerinin geliştirilmesine ilişkin dersler: Okuma Eğitimi, Yazma Eğitimi, Dinleme Eğitimi, Konuşma Eğitimi. Çünkü dil becerilerinin gelişmesi için teorinin yanında uygulamaya da yer verilmelidir.*

ÖE 23: *Alan eğitimi derslerinin tamamına. Şu an alan eğitimi ders saati sayısı çok az ve uygulama hiç yok. Sadece teorik bilgi, beceri gelişimi açısından yetersizdir.*

ÖE 56: *Öğretim Teknolojisi, Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Görsel Sanatlar Eğitimi vb. derslere uygulama eklenmelidir. Çünkü öğretmenlerin materyal hazırlama konusunda beceri edinmesi sağlanmalıdır. Teorilerin pratikte karşılığının olması ve yaşamsal anlamı bulunmalıdır.*

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında bazı derslerin çıkarılmasına/eklenmesine yönelik görüşleri nelerdir?” problemine ait veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 12 incelendiğinde öğretim elemanlarının %18,5’i bazı alan derslerinin eklenmesi görüşündedir. %7,4’ü laboratuvar dersleri eklenmelidir görüşündedir. %12,3’ü bazı meslek bilgisi derslerinin ve %6,2’si alan derslerinin kaldırılması yönünde görüş belirtmiştir. %11,1’i ise ders eklenme veya çıkarılma olmamalıdır görüşündedir. Öğretim elemanlarının konu ile ilgili görüşlerinden örnekler aşağıda yer almaktadır:

ÖE 3: *Program ile ilgili dersler, yeterince eklenmiştir. Konuya ilişkin Türkçe Dersi Öğretim Programı dersi mevcuttur ve bu ders programının anlaşılması için yeterlidir. Ekleme ve çıkarmaya gerek yoktur.*

ÖE 23: *Meslek bilgisi derslerinden Türk Eğitim Tarihi, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi gibi içerikler birleştirilerek tek bir ders başlığı altında verilebilir. Benzer şekilde Eğitimde Araştırma Yöntemleri ve Eğitimde Ahlâk ve Etik gibi meslek bilgisi dersleri de entegre edilip tek bir ders başlığında tanımlanabilir. Alan içeriğini kapsayacak şekilde "üst düzey düşünme becerileri" dersi eklenmesini isterim.*

ÖE 36: Animasyon hazırlama dersi konulmalı, materyal tasarımı dersi çıkarılmalı.

ÖE 38: Bilimsel Muhakeme Becerileri dersi çıkarılabilir onun yerine fen eğitiminin temel amaçlarından biri olan Sorgulamaya Dayalı Fen Eğitimi konulabilir. Ayrıca Ortaokul Fen Bilimleri Öğretim Programının Temel Becerileri arasında yer alan Bilimsel Süreç Becerilerinin geliştirilmesi için bununla bağlantılı ders konulmalıdır.

Tablo 12

Öğretim elemanlarının 2018 lisans programında bazı derslerin çıkarılmasına/eklenmesine yönelik görüşlerinin içerik analizi

Kategori	Kod	f	%
Dersler Eklenmeli	Alan dersleri eklenmeli	15	18,5
	Laboratuvar dersleri eklenmeli	6	7,4
	Staj dersleri eklenmeli	3	3,7
	Animasyon dersi eklenmeli	2	2,5
	Girişimcilik eğitimi eklenmeli	2	2,5
	Seçmeli dersler eklenmelidir	2	2,5
	Meslek bilgisi dersleri eklenmelidir	1	1,2
	Diksiyon dersi eklenmeli	1	1,2
	Zekâ oyunları	1	1,2
	Birleştirilmiş sınıflarda öğretim	1	1,2
	Fen kültürü	1	1,2
	Sorgulamaya dayalı fen eğitimi	1	1,2
	Üst düzey düşünme becerileri	1	1,2
	STEM+A eğitimi	1	1,2
	Dersler Çıkarılmalı	Meslek bilgisi dersleri çıkarılmalı	10
Alan dersleri çıkarılmalı		5	6,2
Genel kültür dersleri çıkarılabilir		3	3,7
Bazı seçmeli dersler çıkarılabilir		3	3,7
Karakter ve değer eğitimi		2	2,5
Materyal tasarımı dersi çıkarılmalı		1	1,2
Bilimsel muhakeme becerileri dersi		1	1,2
Eğitim felsefesi dersi çıkarılmalı		1	1,2
Ekleme veya Çıkarma Olmamalı	Ekleme ve çıkarmaya gerek yok	9	11,1
	Böyle bir önerim yok	8	9,9
Toplam		81	100

*Tabloda yer alan verilerin yüksek çıkmasının nedeni öğretim elemanlarının birden fazla görüş belirtmesinden kaynaklanmaktadır.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “Öğretim elemanlarının görüşlerine göre 2018 lisans programının olumlu/olumsuz yönleri nelerdir?” problemine ait veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 13

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programının Olumlu / Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşlerinin İçerik Analizi

Kategori	Kod	f	%
Programın Olumlu Yönleri	Alan derslerinin zenginliği	16	21,7
	Seçmeli ders çeşitliliği	14	18,9
	Olumlu yönleri yok	13	17,6
	Fakülteler arası standartlık ve ortak müfredat	10	13,5
	Programın güncel olması	5	6,8
	Meslek bilgisi dersleri fazla	5	6,8
	Genel kültür dersleri fazla	5	6,8
	Uygulaması kolay	3	4,0
	Etkinlik temelli olması	1	1,4
	Bireye yönelik olması	1	1,4
	Tatmin edici	1	1,4
Toplam		74	100
Programın Olumsuz Yönleri	Alan dersleri yetersiz	26	33,8
	Uygulama yönü yetersiz	16	20,8
	Birçok olumsuz yönü var	6	7,8
	Olumsuz yönleri yok	6	7,8
	Derslere alan uzmanı hocaların girmemesi	4	5,2
	Meslek bilgisi dersleri fazla	3	3,9
	Bazı derslerin içeriklerinin benzemesi	3	3,9
	Okul deneyimi dersi yok	3	3,9
	Laboratuvar dersleri az	3	3,9
	Derslerin dönemlere göre dağılımı	2	2,6
	Seçmeli derslerin sabit olması	2	2,6
	Meslek bilgisi dersleri yetersiz	1	1,3
	Kapsayıcı bir program değil	1	1,3
	Ders saatleri az	1	1,3
	Toplam		77

*Tabloda yer alan verilerin yüksek çıkmasının nedeni öğretim elemanlarının birden fazla görüş belirtmesinden kaynaklanmaktadır.

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programının Olumlu Yönlerine İlişkin Görüşlerinin Analiz Edilmesi

Tablo 13 incelendiğinde öğretim elemanlarının %21,7'si alan derslerinin zengin olmasının ve %18,9'u seçmeli ders çeşitliliğinin fazla olmasının programın olumlu yönlerinden olduğuna ilişkin görüş belirtmişlerdir. %17,6'sı ise programın olumlu yönlerinin olmadığı görüşündedir. %13,5'i programda yer alan derslerin ulusal kredilerinin birleştirilerek fakülteler arasında standartlık sağlaması ve ortak müfredat oluşturmasının programın olumlu bir yönü olduğunu belirtmiştir:

ÖE 4: Tüm programlar açısından birlik ve beraberlik sağlamasıdır.

ÖE 23: Alan eğitimi dersleri birinci sınıftan dördüncü sınıfa doğru içerik açısından hiyerarşik ve MEB programıyla uyumludur.

ÖE 38: Seçmeli ders seçeneklerinin zengin olması program açısından olumlu bir gelişmedir.

ÖE 43: Alan eğitimi derslerinin fazla oluşu programın olumlu yönlerindedir.

ÖE 44: Seçmeli derslerin eklenmesiyle program çeşitlilik kazanmıştır.

ÖE 63: Eskiye nazaran alan dersleri ağırlıkta.

Öğretim Elemanlarının 2018 Lisans Programının Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşlerinin Analiz Edilmesi

Tablo 13'te yer alan değerlere bakıldığında öğretim elemanlarının %33,8'i alan derslerinin yetersiz olduğunu, %20,8'i programın uygulama yönünün yetersiz olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %7,8'i programın birçok olumsuz yönü olduğu görüşünde iken %7,8'i ise programın olumsuz yönlerinin bulunmadığı görüşündedir. Tabloda katılımcıların %5,2'si derslere alan uzmanı hocaların girmemesinin ve %3,9'u meslek bilgisi derslerinin fazla olmasının programın olumsuz yönlerinden olduğu görüşündedir:

ÖE 8: Farklı isimlerle programa eklenmiş derslerin içeriklerinde çakışmaların olması.

ÖE 20: Uygulama saatlerinin yetersizliği. Okul deneyimi dersinin kaldırılmış olması.

ÖE 31: Alan derslerinin uygulama bölümlerinin kaldırılıp ders saatlerinin azaltılması olumsuz. Ayrıca bazı derslerin de dönemsel olarak yer değiştirmesi gerekir. Örneğın Türkçe öğretim programları dersi Bahar döneminde oysa ilk önce program anlatılmalı daha sonra yöntem teknik.

ÖE 57: Alan eğitimi derslerinin az olması.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan “Öğretim elemanlarının yeni bir lisans programı hazırlanmasına yönelik görüş ve önerileri nelerdir?” problemine ait veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 14

Öğretim Elemanlarının Yeni Bir Lisans Programı Hazırlanmasına Yönelik Görüş ve Önerileri

Görüş ve Öneriler	f	%
Uygulamaya ağırlık verilmeli	33	41,3
Alan derslerine ağırlık verilmeli	20	25,0
Hazırlanacak programın uzman bir komisyon tarafından oluşturulması	7	8,8
Önerim yok	5	6,3
Güncel olmalı	4	5,0
Meslek bilgisi dersleri azaltılmalı	2	2,5
Meslek bilgisi derslerinin artırılması	1	1,3
Seçmeli dersleri tekrar düzenlerdim	1	1,3
Destekleyici genel kültür derslerinin seçmeli ders olarak verilmesi	1	1,3
Eski programlar (2007 ve daha önceki)	1	1,3
3.5+1.5 modeli fen bilimleri için en ideal modeldi tekrar yeniden düşünülmelidir	1	1,3
Mevcut olanı daha etkin kullanmak için üniversiteler arası iş birliği ve gerekirse online dersler ile ehil kişilerden ders almak	1	1,3
Eleştirel okuma, düşünme becerisi kazandıran temel felsefe dersleri programa takviye edilmeli	1	1,3
Uygulama ve teori dengesi ile yerel özelliklere göre programlarda esneklik sağlanmalı	1	1,3
Alanında uzman kişilerin ders vermesi	1	1,3
Toplam	80	100

*Tabloda yer alan verilerin yüksek çıkmasının nedeni öğretim elemanlarının birden fazla görüş belirtmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretim elemanlarından %41,3’ü uygulamaya ağırlık verilmesini, %25’i alan derslerine ağırlık verilmesini, %8,8’i hazırlanacak programın uzman bir komisyon tarafından oluşturulmasını önermiştir. %6,3’ü ise herhangi bir öneride bulunmamıştır. %5’i program güncel olmalı, %2,5’i meslek bilgisi dersleri azaltılmalı önerisinde bulunmuştur:

ÖE 17: Kesinlikle 5 sene olmasını önerirdim. Tıp Fakülteleri gibi. Son sene öğrencilerin tamamen staj yapması ve okulda olmaları gerekir. 4 sene öğretmen eğitimi için yeterli değildir. Bir öğretmenin adayının teknolojik pedagojik alan bilgisine sahip olması gerekir.

Bu bilgi bir öğretmen adayına ancak 4 sene de verilebilir. Son sene tamamen Milli Eğitime bağlı okullarda staj yaparak öğrendiklerini uygulamaya geçirmelidirler. Bu eğitimin sonunda ancak nitelikli bir öğretmen eğitimi alabileceğine inanmaktayım.

ÖE 21: *Fen Eğitimi Programı NGSS (2013) doğrultusunda revize edilmelidir. Şu anki birçok sorunlu durum o programın Türk kültürüne adaptasyonu için ayrılabilir süre içinde teşhis edilebilir ve ona uygun sorgulama becerileri yeniden tanımlanabilir.*

ÖE 37: *Alan bilgisi aldıktan sonra meslek bilgisi almasını öneriyorum. 3.5+1.5 modeli fen bilimleri için en ideal modeldi tekrar yeniden düşünülmelidir.*

ÖE 63: *Daha çok uygulamaya dönük dersleri seçerdim. Ayrıca bir öğretim üyesi yüksek lisans ve doktorasını hangi alanda bitirmişse o alanda derse girme zorunluluğu önerisinde bulunurdum. Çünkü bir alanda doktora yapmadan belli kurslarla veya birkaç makale ile o alanın uzmanı olduğunu iddia etmek büyük bir yanılgıdır.*

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada İnönü Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Dicle Üniversitesi ve Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği programlarında görev yapan öğretim elemanlarının 2018 lisans programlarını nasıl değerlendirdiklerinin belirlenmesi üzerinde durulmuştur. 63 öğretim elemanının katılmış olduğu çalışmada bulgulardan elde edilen bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretim elemanlarının çoğu alan eğitimi ders sayılarının azaltılmamasını bilakis yeni dersler eklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Tablo 4'te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %61,9'u alan eğitimi dersleri azaltılmalıdır görüşüne katılmadıkları %42,9'u ise alan eğitimi kategorisine yeni dersler eklenmelidir görüşüne katıldıklarını belirtmiştir. Bu sonuçlar da AE derslerinin azaltılmaması hatta yeni dersler eklenmesinin yararlı olacağını böylece öğretmen adaylarının daha donanımlı olarak mezun olmalarını istediklerini düşündürmektedir.

ÖE 23: *Alan eğitimi derslerinin tamamına. Şu an alan eğitimi ders saati sayısı çok az ve uygulama hiç yok. Sadece teorik bilgi, beceri gelişimi açısından yetersizdir.*

ÖE 31: Alan derslerinin uygulama bölümlerinin kaldırılıp ders saatlerinin azaltılması olumsuz.

Stebler ve Aykaç'ın (2019) çalışmasına katılan öğretim elemanlarının bir kısmı alan eğitimi ders sayısının artırılmasının program açısından olumlu bir gelişme olduğunu ileri sürmüşlerdir. Öğretim elemanlarının %41,3'ü alan eğitimi derslerinin içeriğinin MEB programları ile uyumlu olduğu görüşündedir. Bu sonuçlar programın MEB programları ile paralellik gösterdiğini öğretmen adaylarının öğretim programlarına aşına olarak göreve başladıklarını göstermektedir.

ÖE 3: Program ile ilgili dersler, yeterince eklenmiştir. Konuya ilişkin Türkçe Dersi Öğretim Programı dersi mevcuttur ve bu ders programının anlaşılması için yeterlidir.

ÖE 23: Alan eğitimi dersleri birinci sınıftan dördüncü sınıfa doğru içerik açısından hiyerarşik ve MEB programıyla uyumludur.

ÖE 54: Derslerin adı içeriği MEB programlarına uygun olarak koordineli hazırlanmalıdır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %31,7'si derslerin dönemlere göre dağılımının dengeli ve düzenli olduğu görüşündedir. Bu sonuçlar incelendiğinde öğretim elemanlarının programlarda yer alan derslerin dönemlere göre dağılımını uyumlu bulduğu görülmektedir.

ÖE 23: Alan eğitimi dersleri birinci sınıftan dördüncü sınıfa doğru içerik açısından hiyerarşik ve MEB programıyla uyumludur.

Özmen'in (2019) yapmış olduğu çalışmada ise sınıf öğretmenleri ve öğretmen adayları 2018 lisans programında Genel Fizik, Genel Kimya, Uygarlık Tarihi gibi derslerin kaldırılmasından memnun oldukları görülmüştür. Katılımcılar alan eğitimi ve uygulama derslerinin birinci sınıftan itibaren verilmesinden yanadır. Özmen çalışmasında öğretmen yetiştirme lisans programının, ilkökul öğrencilerinin gelişim özelliklerine yönelik bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özellikleri dikkate alınarak içerik ve işleyişinin zenginleştirilmesi gerektiğini ve öğretmen adaylarının daha donanımlı yetişmesi için mesleğe yönelik uygulama çalışmalarına ağırlık verilmesini önermiştir. Avcı ve Ergun (2012) çalışmasında fen bilgisi öğretmen yetiştirme programında öğretmenlik uygulamaları derslerinin daha erken dönemlerde verilmesini, dört yıl süren programın branş öğretmenliği olmasından dolayı dört yıldan fazla olmasını önermiştir.

Tablo 4, 5 ve 6'da ğretim elemanlarının %44,4' bazı derslerin alan eğitimi kategorisine alınmasını, %27'si bazı derslerin meslek bilgisi kategorisine alınmasını, %34,9'u ise bazı derslerin genel kültür kategorisine alınmamasını belirtmiştir. Bu sonuçlar dikkatle değerlendirildiğinde ğretim elemanları bazı derslerin alan eğitimi kategorisine alınması gerektiğini, bazı derslerin ise meslek bilgisi kategorisine alınmasının uygun olacağını belirtmişlerdir.

Taş, Akar ve Köroğlu'nun (2017) 2007 sınıf ğretmenliği lisans programının ğretim yeleri ve ğretmen adayları tarafından değerlendirilmesine ilişkin yapmış oldukları çalışmada katılımcılar bazı derslerin içerik kategorilerinin değerştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 5'te meslek bilgisi derslerinin arttırılarak içeriklerinin zenginleştirildiği görüşüne %28,6'sı katılmıştır. Bu sonuçlar programın meslek bilgisi kategorisinde yer alan derslerin içeriklerinin zenginleştirilmesinin ğretim elemanları tarafından olumlu bir sonuç olarak görülmüştür.

oban (2011) araştırmasında 2007 sınıf ğretmenliği lisans programında öğretmenlik formasyonu, genel kültür dersleri, alan bilgisi derslerin ağırlıklarının yeniden belirlenmesini önermiştir. Sağdıç (2018) 2018 ile 2006 sosyal bilgiler ğretmenliğinin karşılaştırılmasına yönelik çalışmasında 2018 lisans programında meslek bilgisi derslerinin saatleri, kredileri ve AKTS değerlerinin 2006 programına göre büyük oranda arttırılmış olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bilgilere bakıldığında 2018 lisans programında yer alan meslek bilgisi derslerinin ağırlığı 2006 programına göre daha fazladır.

Öğretim elemanlarının %34,9'u derslerin öğretmenlik mesleği yeterlik ve hedeflerini karşılayacak düzeyde olmadığını belirtmiştir. Bu sonuçlar programın ğretmen adaylarının mesleki yeterliğe ulaşmış bir şekilde mezun olmalarını hedeflediğini ancak ğretim elemanları tarafından uygulamada geçerli olamadığını göstermektedir.

***E 17:** Kesinlikle 5 sene olmasını nerirdim. Tıp Fakülteleri gibi. Son sene öğrencilerin tamamen staj yapması ve okulda olmaları gerekir. 4 sene ğretmen eğitimi için yeterli değerdir. Bir ğretmen adayının teknolojik pedagojik alan bilgisine sahip olması gerekir. Bu bilgi bir ğretmen adayına ancak 4 sene de verilebilir. Son sene tamamen Milli Eğitime bağlı okullarda staj yaparak öğrendiklerini uygulamaya geçirmelidirler. Bu eğitimin sonunda ancak nitelikli bir ğretmen eğitimi alabileceğine inanmaktayım.*

şahin ve Kartal (2013) 2007 lisans programında yer alan bazı ders içeriklerinin sınıf ğretmenliği eğitimine göre ağır düzeyde olmaması,

öğrencilere göre meslek hayatına yönelik olmamasını ve uygulama kredilerinin az olduğunu ifade etmiştir.

Öğretim elemanlarının %33,3'ü derslerin mesleki bilgi ve becerileri kazandırmayı önceleyerek oluşturulmuştur, görüşüne katıldıkları %33,3'ünün ise bu görüşe katılmadığı görülmüştür. Derslerin mesleki bilgi ve becerileri kazandırmayı önceleyerek oluşturulmuştur görüşüne katılan ve katılmayan öğretim elemanlarının yüzdelik dilimleri aynıdır. Bu da öğretim elemanlarının bu konuda hemfikir olmadığını göstermektedir. Dağtekin ve Zorluoğlu (2019) çalışmasında akademisyenlerin 2018 fen bilgisi öğretmenliği lisans programı hakkında görüşlerine başvurmuştur. Programda genel kültür, eğitim bilimleri ve seçmeli dersler kategorilerinde yapılan yeniliklerin öğrencilerin mesleki gelişimine fayda sağlayacağını ifade etmişlerdir. Yurdakal (2018) 2007 ve 2018 sınıf öğretmenliği lisans programlarını karşılaştırmalı bir bakış açısıyla incelemiş ve programda seçmeli derslerin çoğunluğunun öğretmenlik mesleği için gerekli olan konulardan seçilmiş olduğunu belirtmiştir. Ancak okul deneyimi, Türkçe 1 yazılı anlatım ve Türkçe 2 sözlü anlatım derslerinin kaldırılması program açısından olumsuz bir durum olduğunu belirtmiştir.

Tablo 5 ve 6'da %38,1'i ise meslek bilgisi ve genel kültür derslerinin program ayrımı yapılmaksızın fakülte dersleri olarak açılmasının programa işlevsellik kattığını belirtmiştir. Bu sonuçlar meslek bilgisi ve genel kültür kategorisinde yer alan derslerin tüm üniversiteler ve programlarda ortak ders olarak verilmesinin programın işleyişini kolaylaştırdığını göstermiştir. %47,6'sının meslek bilgisi ve genel kültür derslerinin ulusal kredileri birleştirilerek fakülteler arasında standartlık sağladığını belirtmiştir. Bu sonuç önceki programlarda yatay geçiş, çift ana dal gibi uygulamalarda kredi ve AKTS uyumsuzluklarından dolayı yaşanan sorunların 2018 lisans programının uygulanmaya başlaması ile daha az görüldüğünün bir göstergesi olabilir.

ÖE 4: *Tüm programlar açısından birlik ve beraberlik sağlamasıdır.*

ÖE 6: *Programın tüm üniversitelerde ortak olması olumlu bir gelişmedir.*

ÖE 31: *Akts ve kredilerin ulusal olması oldukça iyi bir gelişmedir.*

Dinç Artut ve Bal (2005) araştırmasında 1998 ilköğretim matematik öğretmenliği lisans programının öğrenciler açısından değerlendirilmesini ele almıştır. Çalışmada fakülteler arası iş birliğinin önemsenmesi, uygulama ve meslek derslerine ağırlık verilmesi, öğretimin daha verimli hale gelmesi için yöntem ve tekniklerin çeşitlendirilmesi önerilmiştir.

Tablo 6'da öğretim elemanlarının %54'ü genel kültür derslerinin gündelik hayatla ilişkilendirilerek güncellenmiş olduğunu düşünmektedir. Bu sonuç programda genel kültür kategorisinde yer alan derslerin öğretmen adaylarının

günlük hayatta karşılarına çıkabilecek konuları kapsadığının bir göstergesi olabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Tablo 7’de öğretim elemanlarının %41,3’ü zorunlu ders sayısının azaltılmaması görüşündedir. Öğretim elemanlarının %42,9’u zorunlu ve seçmeli derslerin dönemlerinin değiştirilmemesinin program açısından olumlu bir gelişme olduğu görüşündedir. %46’sı seçmeli derslerin 1. sınıftan itibaren programda yer almaması görüşündedir. %28,6’sı üniversitelerin rektörlükleri tarafından belirlenen seçmeli ders verme uygulamasının kaldırılması gerektiği görüşündedir. Öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde 2018 lisans programının bir uyumluluk içerisinde olduğu seçmeli derslerin ise 1. sınıftan itibaren bırakılmasına olumlu bakmadıkları görölmektedir.

ÖE 3: Program ile ilgili dersler, yeterince eklenmiştir. Konuya ilişkin Türkçe Dersi Öğretim Programı dersi mevcuttur ve bu ders programının anlaşılması için yeterlidir.

ÖE 38: Seçmeli ders seçeneklerinin zengin olması program açısından olumludur.

Yurdakal (2018) 2007 ve 2018 sınıf öğretmenliği lisans programlarını karşılaştırmalı bir bakış açısıyla incelemiş ve 2018 lisans programında 2007 lisans programına göre zorunlu ders sayısının azaltılmış olduğunu belirtmiştir. Seçmeli ders sayısının ise arttırılmasıyla programın esnek bir özelliğe sahip olduğunu ifade etmiştir. Ders saatleri ve kredi sayılarının ise azaltıldığını gözlemlemiştir. Programda benzer içeriklere sahip derslerin birleştirilmesi de ders sayılarının azaltılmasında etkili olmuştur.

Tablo 7’de araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %39,7’si seçmeli dersler kategorisinde daha çok sosyal ve kültürel faaliyetlere yer verildiği görüşündedir. Bu sonuç programın öğretmen adaylarını sosyal ve kültürel yönden donanımlı olarak yetiştirmeyi amaçladığının bir göstergesi olarak görülebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Tablo 8’de öğretim elemanlarının %34,9’u bazı derslerin teorik ders saatlerinin azaltılmaması görüşündedir. Eraslan (2009) çalışmasında ilköğretim matematik öğretmenliği 2007 lisans programında öğretmenlik uygulaması dersi hakkında öğretmen adaylarının görüşlerine başvurmuştur. Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek derslerinden öğrendikleri teorik bilgilerin

uygulama sırasında oldukça fayda sağladığını öte yandan temel matematik derslerini okul matematiği ile bağdaştıramadıklarını belirtmiştir.

%49,2'si bazı derslere uygulama ders saatlerinin eklenmesini belirtmiştir. Bu sonuç dikkate alındığında öğretim elemanlarının programda yer alan uygulama ders saatlerini yetersiz gördüğü belirtilmiştir.

ÖE 23: *Alan eğitimi derslerinin tamamına. Şu an alan eğitimi ders saati sayısı çok az ve uygulama hiç yok. Sadece teorik bilgi, beceri gelişimi açısından yetersizdir.*

ÖE 56: *Öğretim Teknolojisi, Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Görsel Sanatlar Eğitimi vb. derslere uygulama eklenmelidir. Çünkü öğretmenler materyal hazırlama konusunda beceri edinmesi sağlanmalıdır. Teorilerin pratikte karşılığının olması ve yaşamsal anlamı bulunmalıdır.*

Dağtekin ve Zorluoğlu (2019) çalışmasında akademisyenlerin 2018 fen bilgisi öğretmenliği lisans programı hakkında görüşlerine başvurmuştur. Programda alan bilgisi ve uygulama derslerinin içeriğinin yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir. Bulunan sonuçların analizi yapıldığında daha önce yapılan çalışmalarla da desteklendiği görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Tablo 9'da öğretim elemanlarının %27'si 2018 lisans programının uygulamadan kaldırılmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerde yeni programın uygulamada kalmasını ancak yeni programın yeni uygulama sıkıntıları getirdiğini, kalabalık öğrenci gruplarında uygulanmasının zorluklarının bulunduğunu belirtmişlerdir.

ÖE 54: *Öncelikle programların sık değiştirilmesi doğru değil. Program hazırlanması üniversitelere bırakılmamalıdır. Üniversiteler dersleri hazırlayanlardan kopyalama yoluna gideceklerdir. Bologna sürecinde olduğu gibi. Dersler yeniden ve standart olarak uzman bir ekip tarafından programları hazırlanmalıdır.*

ÖE 48: *Mevcut olanı daha etkin kullanmak için üniversiteler arası iş birliği ve gerekirse online dersler ile ehil kişilerden ders almak.*

Tablo 10'da ise öğretim elemanları değişik tarihlerde uygulanan öğretmen yetiştirme programlarından içerik ve uygulamalar açısından %28,6'sı 2007 lisans

programını, %28,6'sı da 2018 lisans programının uygulanmasını tercih etmiştir. 2018 Lisans programının uygulanmasını isteme frekans ve yüzdesi ile 2007 programının uygulanmasını isteme frekans ve yüzdesi aynı sayıda belirtilmiştir. Bu durum da öğretim elemanlarının yeni programlardan yana bir tutum sergilediklerinin göstergesidir.

Öğretim elemanlarının 2018 lisans programına yönelik görüşlerinin içerik analizi ile elde edilen bulgulardan yola çıkılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretim elemanlarının %45,9'u 2018 lisans programında bulunan alan derslerine uygulama saati eklenmesini istemiştir. Bu sonuç programda yer alan alan derslerinin uygulama ders saatlerinin yeterli olmadığının bir göstergesidir.

***ÖE 23:** Tüm alan eğitimi derslerine en az 2 ders saati olmak üzere uygulama saatleri eklenmelidir. Alan içeriğini kapsayacak şekilde "üst düzey düşünme becerileri" dersi eklenmesini isterim.*

***ÖE 31:** Alan derslerinin uygulama bölümlerinin kaldırılıp ders saatlerinin azaltılması olumsuz.*

Durukan ve Maden (2011) çalışmalarında 2007 Türkçe öğretmenliği lisans programında içeriğinde düzenlemeler yapılması gereken dersler olduğunu alan bilgisi derslerinin teori ve uygulama dengesinin yeniden gözden geçirilmesi yönünde önerilerde bulunmuşlardır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretim elemanlarının %18,5'i bazı alan derslerinin programa eklenmesi görüşündedir.

***ÖE 52:** Laboratuvar dersleri tekrar eklenmelidir. Çünkü fen eğitiminde laboratuvar kullanımının önemi göz önünde bulundurulduğunda laboratuvar dersi almayan öğrencilerin uygulama açısından yetersiz olarak mezun olmaları kaçınılmazdır.*

Dağtekin ve Zorluoğlu (2019) çalışmasında akademisyenlerin 2018 fen bilgisi öğretmenliği lisans programı hakkında görüşlerine başvurmuştur. Programda genel kültür, eğitim bilimleri ve seçmeli dersler kategorilerinde

yapılan yeniliklerin öğrencilerin mesleki gelişimine fayda sağlayacağını ancak programda alan bilgisi derslerinin içeriğinin yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretim elemanlarının %21,7'si programda bulunan alan derslerinin zenginliğinin 2018 lisans programının olumlu yönlerinden olduğunu belirtmiştir.

ÖE 63: *Eskiye nazaran alan dersleri ağırlıkta.*

Çoban (2011) araştırmasında 2007 sınıf öğretmenliği lisans programında alan bilgisi derslerinin ağırlığının fazla olduğunu belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının %33,8'i alan derslerinin yetersiz olmasının 2018 lisans programının olumsuz yönlerinden olduğu görüşündedir.

ÖE 31: *Alan derslerinin uygulama bölümlerinin kaldırılıp ders saatlerinin azaltılması olumsuz.*

ÖE 57: *Alan eğitimi derslerinin az olması.*

Kırkkılıç ve Maden (2010) çalışmalarında 2007 lisans programında bazı derslerin saatlerinin gerektiğinden fazla arttırıldığını ifade etmişlerdir. Alan derslerine ağırlık verilmesini, bazı derslerin kaldırılmasını, bazılarının ise kredilerinin düşürülmesini istemiştir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretim elemanlarının %41,3'ü yeni bir lisans programı hazırlanacak olsaydı kendi bölümleri ile ilgili uygulamaya ağırlık verilmesini önermişlerdir. Bu sonuç programda uygulama saatlerinin az olduğunun göstergesidir.

ÖE 17: *Kesinlikle 5 sene olmasını önerirdim. Tıp Fakülteleri gibi. Son sene öğrencilerin tamamen staj yapması ve okulda olmaları gerekir. 4 sene öğretmen eğitimi için yeterli değildir. Bir öğretmen adayının teknolojik pedagojik alan bilgisine sahip olması gerekir. Bu bilgi bir öğretmen adayına ancak 4 sene de verilebilir. Son sene tamamen Milli Eğitime bağlı okullarda staj yaparak öğrendiklerini uygulamaya geçirmelidirler. Bu eğitimin sonunda ancak nitelikli bir öğretmen eğitimi alabileceğine inanmaktayım.*

ÖE 63: *Daha çok uygulamaya dönük dersleri seçerdim.*

Arduç, Taşkın ve Mutlu (2020) yapmış oldukları çalışmada 2018 fen bilgisi ğretmenliği lisans programında yer alan derslerin özellikle alan bilgisi derslerine uygulama saati eklenmesini önermiştir. Taş, Akar ve Kiroğlu (2017) yapmış oldukları çalışmada teori saatlerinin azaltılarak programda uygulama saatlerine ağırlık verilmesini önermiştir.

2018 lisans programının ğretim elemanlarınca değerlendirilmesi bir bütün olarak incelendiğinde programın geçerliliğini koruduğu ancak yeniden bir yapılandırma ile daha verimli hale geleceği görüşünün önem kazandığı grlmektedir. Çalışmanın bulgularından yola çıkarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Alan Eğitimi (AE) kategorisine yeni dersler eklenmelidir.
- Programda yer alan bazı dersler alan uzmanları tarafından içerikleri açısından incelenerek AE kategorisine alınması yararlı olacaktır.
- Meslek bilgisi kategorisinde yer alan bazı dersler yeniden incelenerek programdan çıkarılabilir.
- Laboratuvar derslerinin ğretim elemanlarının istekleri doğrultusunda bırakılması belirlenmiştir. Bu durum isteğe bırakılmadan yeniden program üzerinde belirlenmelidir.
- Uygulama ders saatleri yeni programda belirtilmemiştir. Bu durum bazı dersler için özellikle belirlenmelidir.
- Alan derslerine ağırlık verilerek kredi ve saatleri artırılmalıdır.
- Fen bilgisi ğretmenliği lisans programında yer alan fizik, kimya ve biyoloji derslerinin uygulama saati artırılabilir.
- Üniversitelerin rektörlükleri tarafından belirlenen seçmeli ders verme uygulaması içerikleri önceden belirlenerek ğretim elemanları ve öğrencilerin incelemesine sunulmalıdır. Böylece derslerin benimsenmesi ve önemi kavranmış olacaktır.
- Programda yer alan dersler mesleki bilgi ve becerileri kazandırmayı önceleyecek biçimde yeniden düzenlenebilir.
- Programda yer alan bazı derslerin kategorileri (MB ve AE) esnek bırakılarak değerştirilmesine imkn tanınmalıdır.

KAYNAKÇA / REFERENCES

Akpınar, B. & Kazu, Y. (2018). Öğretmen yetiştirme sistemimizin felsefi temelleri. M. Ergün, B. Oral & T. Yazar (Ed.). *ğretmen Yetiştirme Sistemimiz (Dn, Bugün, Yarın)* içinde (s. 1-25). Pegem Akademi.

- Arduç, M. A., Taşkın G. & Mutlu F. (2020). Türkiye’de 2018 yılında uygulamaya konulan fen bilgisi öğretmenliği lisans programının 1998 ve 2006 lisans programları ile karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 55, 71-94.
- Avcı, S. & Ergun, M. (2012). Hollanda ve Türkiye'deki fen bilgisi öğretmeni yetiştirme programları hakkında öğretmen adaylarının görüşlerinin karşılaştırılması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6(1), 151-170.
- Creswell, J. W. (2021). *A Concise Introduction to Mixed Methods Research* (M. Sözbilir, Çev. Ed.). Dover (Orijinal eserin yayın tarihi 2017).
- Çoban, A. (2011). Sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 28-45.
- Çoban, A. (2018). Öğretmen yetiştirme sistemimizin tarihi temelleri. M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Ed.). *Öğretmen Yetiştirme Sistemimiz (Dün, Bugün, Yarın)* içinde (s. 29-56). Pegem Akademi.
- Dağtekin, A. & Zorluoğlu, S. L. (2019). Güncellenen fen bilgisi öğretmenliği lisans programı hakkındaki akademisyenlerin görüşü. *SDU International Journal of Educational Studies*, 6(1), 36-53.
- Dinç Artut, P. & Bal, P. (2005). İlköğretim matematik öğretmenliği lisans programının öğrenciler açısından değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 81-90.
- Durukan, E. & Maden, S. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliği lisans programına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 555-566.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının ‘öğretmenlik uygulaması’ üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207-221.
- Kırkkılıç, A. & Maden, S. (2010). İlköğretim ve lisans programlarındaki değişiklikler sonrasında Türkçe öğretmenliği mesleğinin ve Türkçe eğitimi bölümlerinin durumu. *TÜBAR*, 27.
- Kilimci, S. A. (Ed.). (2011). *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme*. Pegem Akademi.
- Koca, M., Karabulut, B. & Türkoğlu, İ. (2021). Güncellenen 2018 fen bilimleri öğretim programına ilişkin fen bilimleri öğretmenlerinin görüşleri: Malatya ve Diyarbakır örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 717-730.

- Küçükoğlu, A. (2020). 21. yüzyılda eğitim. . Demirel, Z. Kaya & K. Köroğlu (Ed.). *Eğitime Giriş* içinde (s. 283-300). Pegem Akademi.
- MEB. (2017). *ğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri*.
- zmen, Z. K. (2019). 2018 Sınıf ğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 521-548.
- Sağdıç, M. (2018). Türkiye’de 2018 yılında uygulamaya konulan sosyal bilgiler lisans programının 2006 lisans programı ile karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 308-321.
- Sever, R., Tarım, K., Ültay, E. & ilingir, S. K. (2018). Sınıf eğitimi programındaki zorunlu dersler hakkında bir araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 431-450.
- Stebler, M. Z. & Aykaç, N. (2019). 2018 Türkçe ğretmenliği lisans programının ğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 116-138.
- şahin, . & Kartal, O. Y. (2013). Sınıf ğretmeni adaylarının sınıf ğretmeni yetiştirme programı hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 164-190.
- şişman, M. (2019). *Eğitim Bilimine Giriş*. Pegem Akademi.
- Taş, İ. D., Akar, T. K. & Köroğlu, E. (2017). Sınıf ğretmenliği lisans programının ğretim yeleri ve ğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 578-592.
- Yaman, E., Mermer, E. . & Mutlugil, S. (2009). İlköğretim okulu ğrencilerinin etik davranışlara ilişkin görüşleri: Nitel bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 93-108.
- Yurdakal, H. İ. (2018). Değerşen sınıf ğretmenliği lisans program içeriğinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(29), 1483-1499.
- Yükseköğretim Kurulu (YK). (1998). Eğitim Fakültesi ğretmen Yetiştirme Lisans Programları. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari-mart-1998.pdf>, Erişim tarihi: 05.10.2020

- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2007). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari.pdf>, Erişim tarihi: 05.10.2020
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007). <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/ogretmen-yetistirme-ve-egitim-fakulteleri.pdf>, Erişim tarihi: 05.10.2020
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2018). Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Fen_Bilgisi_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf, Erişim tarihi: 20.09.2020
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2018). İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Ilkogretim_Matematik_Lisans_Programi.pdf, Erişim tarihi: 20.09.2020
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2018). Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Sinif_Ogretmenligi_Lisans_Programi09042019.pdf, Erişim tarihi: 20.09.2020
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2018). Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Turkce_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf, Erişim tarihi: 20.09.2020

EXTENDED ABSTRACT

Aim: The scientific and technological advances changed the ideal human profile in societies. The training of the ideal human profile with 21st century skills is the task of the teachers. Due to the modern developments in educational sciences and teacher training, structural changes in the Turkish education system, and social needs and demands, the departments in faculties of education/educational sciences should be restructured, and the teacher training undergraduate programs should be reorganized (YÖK, 2018). The Council of Higher Education (YÖK) changed the undergraduate curriculum and content of the teacher training programs in education faculties, which would be implemented gradually after the 2018-2019 academic year (Yurdakal, 2018). The present study aimed to

investigate the views of the academic personnel on the 2018 undergraduate curricula implemented in education faculties.

Method: The study aimed to determine whether the views of the faculty members on the 2018 undergraduate programs implemented in education faculties differed based on certain sub-problems. For this reason, mixed method was used in the research. The study group included 63 faculty members employed in Inonu University, Adıyaman University, Dicle University and Fırat University Education Faculties Classroom Instruction, Science Instruction, Elementary School Mathematics Instruction and Turkish Language Instruction programs. A questionnaire that included 21 questions was employed to collect the views of the faculty members. Furthermore, participant views were collected with five open-ended semi-structured questions. Questionnaire items were scored on a 5-point Likert type scale. The frequencies and percentages the responses were calculated, and content analysis was used to analyze the open-ended question data.

Findings: The analysis of the views of the faculty members on the 2018 undergraduate programs revealed that 61.9% of the participants stated that the number of the field courses should not be reduced. 42.9% considered the introduction of new field courses beneficial for the program. The analysis of the responses to the open-ended questions revealed that 24.3% of the faculty members supported the previous finding and argued that certain field courses should be added to the program. 44.4% of the participants proposed the transfer of certain courses in the program should to the category of field education. 31.7% of the participating faculty members stated that the distribution of the courses in the semesters was balanced and normal. While 27.0% of the participants stated that certain courses in the program should be included in the category of vocational courses, 25.4% argued against that proposal. 47.6% of the participants considered that the combination of the national credits of the vocational and general culture courses led to standardization among faculties. 34.9% of the faculty members did not agree with the view that certain courses in the program should be included in the general culture category. 54.0% argued that the general culture courses in the program were revised and associated with daily life. 41.3% stated that the number of compulsory courses should not be reduced. 46.0% stated that elective courses should not start in the freshmen year. 34.9% of the participating faculty members suggested that the hours of certain theoretical courses should not be reduced. 49.2% considered that further practice hours to certain courses in the program would be beneficial for the program. It was observed that the above-mentioned finding was supported by the responses to open-ended questions, where 49.3% of the participants believed that practice hours should be increased in field courses and 18.0% believed that practice hours should be increased in physics, chemistry and biology courses. 27.0% of the

faculty members favored the implementation of the 2018 undergraduate program, while 25.4% suggested that the program should be eliminated. The analysis of the participant responses to the question “Which one of the teacher training programs introduced on different dates would you prefer based on content and applications?” revealed that 28.6% preferred the 2007 undergraduate program, 28.6% preferred the 2018 undergraduate program, and 14.3% stated that had no knowledge on the previous programs. The content analysis conducted on the open-ended question responses demonstrated that the faculty members considered the richness of the field courses (21.9%) and the number of and diversity of the elective courses (19.1%) among the strengths of the 2018 curriculum. 32.5% of the participants believed that the field courses were insufficient, 20.0% considered that the number of practical courses was inadequate, 7.5% considered that overall, the program was inadequate, while 7.5% considered that there were no weaknesses of the program. About the development of a new undergraduate program, 41.2% of the faculty members stated that the new curricula should focus on practice, 25.0% stated that the new curricula should focus on field courses, and 8.7% suggested that the program should be developed by a commission of experts.

Conclusion and Discussion: The study findings demonstrated that the faculty members stated that the semesters of the courses included in the 2018 undergraduate program should not be changed. Participants stated that the combination of the national credits of vocational and general culture courses was one of the strengths of the program that led to standardization. It was observed that certain faculty members criticized the program, stating that the practical course hours and field courses were inadequate, and the program was based on theoretical courses. The faculty members considered that certain courses should be transferred into the vocational knowledge and field education categories. Furthermore, it was observed that the faculty members argued that the 2018 undergraduate program should be implemented. The general analysis of the 2018 undergraduate program based on the views of the faculty members demonstrated that the program was generally accepted by the faculty members; however, it would be more effective if it could be reorganized.